

Av
Maria Johanna Granholm (Jansson)
Gamlakarleby, Finland

Min Morfar, född 24 juni, 1829

Min morfar var hemma från Källby och hette Erik Käll. Han var en fetlag gladlynt människa. Tidigt i unga år fick också han som många annan söka sig sin egen väg. När Saima kanal byggdes blev han dess mästare och i Viborg hitta han sin Lotta och gifter sig inom kort. De var också bosatta nära Viborg i många år där också tre av de äldsta barnen blev födda, bland andra Emma Öhman (Idas mor), "Janne" Käll, Birgit Källds morfar. Senare flyttade de tillbaka till Källby och morfar fick tjänst hos Labbarts trävaru firma i Jakobstad men som efter en tid upphörde och han överflytta till Schaumans trävaru firma därstädes. I den firman var han i tjänst så länge kraferna räckte. Tillsammans med sin kusin "Torp Jock" Vilhelm Backas, reste de omkring från den ena kommunen till den andra och betalade arrenderna. Kassa kistan bestod av en rund kista ungefär en halv meter hög med ett starkt lock och ett säkert lås på. Pengarna bestod av bara koppar och kistan var så tung att vi barn knappast orkade lyfta den.

Till oss därhemma i Terjärv kom de så ofta på sina resor. Snus var deras stora passion. I vår by fanns så många käringar som kunde konsten att laga god snus med välluktande droppar i. Snus fövarades sedan i liters flaskor för att inte förlora sin arom. Under årens lopp blev han en

förmögen man och storbond men hemmanet delades mellan de två äldsta sönerna som inte skötte sig så vidare utan spriten tog överhand. Vad som nu finns kvar ägs av Gunnar Käll som ännu äger gården samt en del av Ture Käll och Valde Käll. Andra hemmanet och gården bredvid som då var nybyggd och äges av Birgits morfar, gick under "klubben". Sonen Adolf gifte sig med en från Esse som på inga villkor blev bondmora. För många år tillbaka dog Adolf. Sönerna Osvald, Erik och Sven Käll är nu bosatta i Jakobstad. Flickorna fick just ingenting av arvet, för de var bara flickor och hade just ingenting att vänta.

Morfar levde tills han blev 77 år gammal.och jag minns hans begravning ännu så väl. Jag borde då ha varit omkring 13 år gammal. Och det var en sån underlig begravning. Just när folk hade samlats i storstugan och de var på väg med kistan in från en ria i närheten (en ria var alltid förr i tiden de dödas boning) så blev det säkert för mycket för mormor, som hade legat i reumatismen i 7 år, så dog också hon. Folket i stugan stod färdiga att börja sjunga när meddelandet kom att också mormor hade dött. Så blev den ena ensamt begravad på söndagen och mormor på tisdagen.

På grund av arvsfiktet stannade vi där i Källby hela veckan. Ett oförgätligt minne var denna händelse, så gripande att se och uppleva att just de två, som så hållit av varandra hela livet, också i döden skulle få följas åt. – Nådig och barmhärtig är Herren!

Mia Jansson "Vad jag minns av min mormor"

Mia-faster skrev detta ungefär 1960, en del av en fullständig samling av vad hon skrev om sina förfäder och syskon. Till början hänför hon till Charlottas möjligtvis far, en ingenjör, men Paul har försökt kontrollera detta men ej hittat något som skulle passa in i sammanhanget. Så den spekulationen måste nog anses ganska osannolik. Mera sannolikt är att Johan Gustav Årenius, som adopterade henne då mamman dog, är hennes biologiska far. Andra släktforskare har också ansett att Charlotta var Johans dotter. I alla fall fortsätter Mia-faster hennes berättelse om Charlotta här:

"Hennes mor dog då hon (Charlotta) var endast 10 år gammal. Men innan dess hade en präst med sin fru från Viborg kommit efter henne och tagit henne som sitt fosterbarn. Modern som då var svag och sjuk hade bett sin lilla flicka att böja knä vid hennes säng och givit henne förmaningens ord och bland annat just de orden "Jag arma stackars fattiga barn"; så liten och ödmjuk inför Gud ville hon att hennes barn skulle bli. Och detta önskade hon också att hennes barn skulle låta gå vidare till kommande släkten. På så sätt har också jag blivit delaktig av denna förmaning och låter den gå vidare till eder alla. Efter denna sin önskan hade hon satt handen på hennes huvud och nedkallat Guds välsignelse över henne och till sist, Herrens välsignelse bad hon med handen på hennes huvud; "Herren välsigne dig o.s.v. "

På så sätt kom hon till Viborg och i detta prästhus fick hon ett gott hem. Efter den tidens sked fick hon lära sig allt vad en prästdotter behövde kunna, både handarbete och matlagning m.m.

Morfar, som kom att bli mästarn nu när Saima kanal skulle byggas, kom nu att flytta till dessa trakter och blev på så sätt bekant med mormor. En ung läkare (LG: Alexander Lindberg) sökte också hennes sällskap och hade bland annat ett dyrbart pärlhalsband som han skulle tvinga henne att ta som fästning, men när han inte kunde låta starka drycker vara så neka hennes fosterföräldrar också att ta honom. Och när morfar sen kom i hennes väg så fann hon den rätta, men med den påföljd att den unga läkaren gick i en källare och sköt sig. Och detta plågade mormor så, att hon hade varit orsaken till en annans död, så ännu samma dag som hon själv dog, nämnde hon om det.

Hon gifte sig sedan med min morfar Erik Kåll och jag har ännu ett gammalt skrin där mormor skrivit in uti locket "Den nittonde (19) februari stod jag brud vilken var min hedersdag 1854".

Mormor var en liten späd kvinna med bruna ögon och en godhjärtad människa. Några år efter det de gifte sig och Saima kanal blev färdig kom de att flytta tillbaka till Kållby där morfar ändå hade sitt barndomshem kvar. Men mormor som inte var van med något bondarbete fick det ganska svårt ibland när hennes svärfar var i fyllan, och då blev det hon som fick sig. Engång bland annat hade han tagit björkris och sprang efter henne runt fähuset och skulle piska upp henne för att hon inte kunde mjölka. En annan gång tog han kniven och skar av varpen på vävbommen just som hon skulle starta väven i gång. Någon dans på rosor blev det nog inte för henne att vara sonhustru och i synnerhet som morfar sällan var hemma utan hade tjänst i Jakobstad som redan nämnts i morfars skrivning.

Mormor levde också hon till en hög ålder trots att hon hade en besvärande ledgångsreumatism i många år. I sju år kom hon att ligga till sängs, mager och förvriden av värk och plågor, men

alltid lika glad och tålig. Så länge hon kunde sitta i sängen satt hon så ofta och sjöng ur psalmboken. Och när vi kom och hälsa på så var det bara att fortsätta med sjungandet. Sista sommarn hon levde fick jag en vackert blommande oliander som ännu efter 55 år har förnyats och finns kvar och borde rätteligen heta släktarvet.

På hennes begravning var det så många, många som kom och fråga om de inte på något sätt kunde få hjälpa till i gengäld för all den godhet hon bevisat dem. På läsförhör och kalasen var det alltid hon som skulle ställa till. Tack vare den uppfostran hon i uppväxtåren fick så klara hon sig med både ett och annat som behövdes. Sju barn hade hon också fött och fostrat; Janne, Alexander, Herman, Alfred, flickorna Emma, Karolina och Maria som dog i unga år. Kanske var det också efter henne som jag fick mitt namn.

Mormor och morfar ligger begravad på Pedersöre gamla begravningsplats på vänstra sidan om gången när man kommer in.

Vad jag nu senare fått reda på om min mormors mor. Hon var född i Ingermanland och flyttade därifrån till Finland, bosatte sig i Åbo varför ingen vidare släktutredning kunde fås angående mormor,”

Peter Granholm (Jakobstad) har bidragit med tre intressanta document om Erik Kåll.

Det första är ett arbetsintyg som förklarar hans kvalifikationer som byggmästare, det andra en överenskommelse att sluta arbetet för hälsans skull och sedan ett dokument varmed han fick en St. Vladimir silver medalj. Jag har renskrivit den sidan som bäst jag kunde.

Lars Granholm

Jag

2. F. J. B.

KONIG SJERNVAL

Handwritten signature

Öfverste, Chef för Ingeniör Korpsen för väg- och vattenkommunikationerna i Finland och Riddare af S:t. Vladimirs ordens andra klasz.

80. KOP.

Handwritten signature

gör vederligt: att fem vid befattandet af en tidig Byggmästare tjentst af tredje klaszsen vid Ingeniör Korpsen för väg och vattenkommunikationerna i Finland besör mig i åtanke tillmed Quartiersmannden Erik Skoll; alltså vander han Erik Skoll medelst detta öfverste Chef att tagen och konstituerad att vara Byggmästare i ståt i tredje klaszsen vid nämnde Ingeniör Korps; kommande Skoll att vid jagde tjentst, sålänge den form af honom behöriqen förstås, ånjuta dem löw och och öföige förmönn, fem enligt författningarne äro mid tjentst förenode. Till yftermera visjo vander detta Konstitutorial med min underskrift och embets sigill bekräftadt. Helsingfors, i Ingeniör Korpsen, den 30. Mars 1857.

8. KOP.

Handwritten signature

K. Sjernvall

Småtryck... 2. sub. 90 k.p. 16. 8. 1857

S. S. Carlström

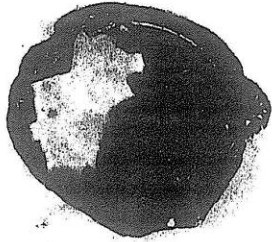
24. KOP.

Handwritten scribble or signature

Jag Knut Sjerrwall
Öfverste, Chef för Ingenjör Korp-
sen för väg och vatten kommunika-
tionerne i Finland, Riddare af Kejsar-
liga S:te Vladimirs Ordens Tredje och
S:ta Anne Ordens Andra Klafs,

gör vederligt: att som jag funnit godt bifalla till Bygg-
mästaren af Tredje klasfen vid bemälde Ingenjör Korp-
s Erik Kolls anförning att för sjuklighet undfå afsked
från tjensten; alltså varder han, Erik Koll, härmed delat
och i kraft af detta öppna bref från berörde byggmästa-
re tjänst entledigad. Helsingfors å Ingenjör Chefs kans-
liet, den 31. Augusti 1858.

Handwritten signature: Knut Sjerrwall

Skatte Inpallat... 24
Latt... 86
Skatte... 144
2. Okt. 54. kop. 57

Handwritten signature: Erik Koll

N° 209.

Afskedsbref för Byggmästaren af tredje klasfen vid Ingenjör
korpserns för väg och vatten kommunikationerne i Finland, Erik Koll.

A special interesting coincidence is that the person who signed this document is my 14th cousin, twice removed

http://sv.wikipedia.org/wiki/Knut_Stjernvall

Knut Stjernvall

Knut Adolf Ludvig Stjernvall, född [8 september 1819](#) på Lindnäs i [Mäntsälä](#), död [17 april 1899](#) i [Helsingfors](#), var en finländsk [friherre](#) och [ingenjör](#), son till [Hans Henrik Stjernvall](#), brorson till [Carl Johan](#) och [Fredrik Gustaf Stjernvall](#), farbror till [Julius Stjernvall](#).

Stjernvall blev 1839 [fänrik](#) vid väg- och vattenkommunikationskåren i [Ryssland](#) och 1856 [överste](#) och utnämndes samma år till chef för väg- och vattenkommunikationerna i [Finland](#).

Stjernvall inlade stor förtjänst om det finländska [järnvägsnätets](#) uppkomst och utveckling, ledde anläggningen av landets första järnväg, [Helsingfors-Tavastehus](#), och utsågs 1868 till chef för banbyggnaden [Sankt Petersburg-Riihimäki](#). Därefter övergick han i rysk tjänst, utnämndes 1870 till adjoint hos föreståndaren för järnvägsdepartementet och 1871 till chef för ryska järnvägsstyrelsen.

Stjernvall, som åtnjöt [Alexander II:s](#) och [Alexander III:s](#) gunst, var slutligen generalinspektör för samtliga [krono-](#) och [enskilda järnvägar](#) i Ryssland, Han var närvarande vid [Borkikatastrofen](#) den 29 oktober 1888, där den vagn i det kejserliga tåget, i vilken han befann sig, blev krossad och han själv sårad. Därefter tog han 1889 avsked och återvände till fäderneslandet. Han upphöjdes 1875 i finländskt friherrligt stånd och blev 1888 verkligt [geheimeråd](#).

Tågurspårningen 1888.

Birky (på ryska *Borki*, Борки) är en by i [Charkiv oblast](#), [Ukraina](#), 43 kilometer söder om [Charkiv](#), vid järnvägen [Kursk](#)–[Charkiv](#)–[Rostov-na-Donu](#).

Byn är känd för en händelse den 29 oktober ([gamla stilen](#): 17 oktober) 1888, då det kejserliga järnvägståget på väg mellan [Azov](#) och [Charkiv](#), spårade ur där varvid 21 personer dödades och 37 skadades. Tsar [Alexander III](#) med familj, vars vagnar förstördes, klarade sig dock oskadda. På tåget fanns även finländaren [Knut Stjernvall](#), generalinspektör för de ryska järnvägarna, som också överlevde, men blev skadad. Orsaken till olyckan blev ej säkert konstaterad och en del ansåg

att det rörde sig om ett attentat. Nära olycksstället lades den 2 juni 1891 grundstenen till en minneskyrka.

Till Byggnästaren Erik Käll.

Sedan Hans Kejsersliga Majestät, på derom af Hans Excellence General Guvernören m. m. Grefven Bergs i underdånighet gjorda framställning, under den 25/13 September sistlidet år i nåden funnit godt att, såsom er vedermäle för den nit och omtanke varmed I, de eder uppdragne göra väl vid Saima kanal fullgjort, tilldela eder "silver medalj" att bäras uti knappnålet i St. Vladimirs Ordens band, så får, jemlikt mig meddelad föreskrift, jag densamma drårskas till Byggnästaren öfverstyra. Rättjärvi, den 21. Januari 1857.
No 7.

Alron Törne

Till Byggnästaren Erik Käll

Sedan Hans Kejsersliga Majestät, på derom af Hans Excellence General Guvernören m. m. Grefven Bergs i underdånighet gjorda framställning, under den 25/13 September sistlidet år i nåden funnit godt att, såsom er vedermäle för den nit och omtanke varmed I, de eder uppdragne göra väl vid Saima kanal fullgjort, tilldela eder "silver medalj" att bäras uti knappnålet i St. Vladimirs Ordens band, så får, jemlikt mig meddelad föreskrift, jag densamma drårskas till Byggnästaren öfverstyra. Rättjärvi. den 21. Januari 1857.

(?) Törne